Aan: Gemeenteraad Meierijstad
Postbus 10.001
5460 DA Veghel

Betreft: Bezwaar aanwijsgebieden windenergie

CONTACT:
Mount Advies BV
ing. [redacted]
Kerkstraat 26
6027 RV Maarheeze

feije@mountadvies.nl

DATUM:
16 oktober 2025

Geachte raadsleden,

Namens mijn cliënt Stal Vermulst Beheer BV, een paardenhouderij met exclusieve sportpaarden, fokmerries en veulens, reageer ik op het voorgenomen besluit tot vaststelling van de visie voor zonne- en windenergie.

In de thans voorliggende kaart is de nieuwe locatie van mijn cliënt aan met een aaneengesloten oppervlakte van ruim twintig hectare, aan de Schootsedijk 30 te Sint- Oedenrode ingetekend als zoekgebied voor windenergie. DE locatie is enkele jaren geleden aangekocht en er wordt enorm geïnvesteerd om hier een Nederlandse toplocatie te ontwikkelen voor de paardensector. Client investeert op dit moment substantiële bedragen in de opbouw van een hoogwaardige paardenhouderij met internationale focus. Juist vanwege de noodzakelijke rust, voorspelbaarheid en veiligheid voor merries en veulens is een zorgvuldig omgevingsregime essentieel.

Wetenschappelijke literatuur[1] laat zien dat grote, bewegende objecten en voortdurend variërende geluidsbronnen in het leefgebied van dieren kunnen fungeren als stressoren, met zowel acute schrik- en vluchtreacties als langdurige stressresponsen als gevolg. Bij zoogdieren die in habitats met windturbines leven zijn verhoogde stresshormonen aangetoond. Bij grootschalige vluchtdieren is vermijdingsgedrag rondom windparken gedocumenteerd, met name tijdens de bouw en in de

[1]British Horse Society (jan. 2025). *Advice on Wind Turbines and Equestrian Access* (beleid: minimale scheiding valafstand = tiphoogte + 10% t.o.v. ruiterroutes).

Christensen et al. (2023). *Behavioral and Physiological Reactions to a Sudden Novel Object in Horses* (MDPI/Genes 14(3):593) – schrikreactie en hartslag.

McGreevy et al. (2005). *Responses of horses to novel visual, olfactory and auditory stimuli* (Applied Animal Behaviour Science).

Lee et al. (2021). *Behavioral and cardiac responses in mature horses exposed to a novel object* (J. Anim. Sci. Technol

Murray & Marlin (jaar, publicatieoverzicht). *Equine behavioural and physiological responses to auditory stimuli in competition environments* (overzicht / preprint).

nabijheid van operationele turbines. Hoewel directe, grootschalige studies specifiek bij paarden beperkt zijn, is goed onderbouwd dat paarden als vluchtdier sterk reageren op onverwachte visuele en auditieve prikkels; voorspelbaarheid en prikkelbeheersing zijn randvoorwaarden voor welzijn en veiligheid, zeker bij drachtige merries en jonge dieren. Deze kennisbasis rechtvaardigt een voorzorgsbenadering en maatwerk rond gevoelige paardenlocaties.

Het aanwijzen van het bedrijfsperceel van mijn cliënt als zoekgebied voor windturbines staat haaks op het provinciale en gemeentelijke streven naar een kwalitatief vestigingsklimaat voor topsectoren op het platteland. Nederland is wereldwijd toonaangevend in de fokkerij en export van sportpaarden, mede dankzij de KWPN-fokbasis, een dicht netwerk van sportaccommodaties en de aanwezigheid van het grootste universitaire dierenziekenhuis van Europa. De exportcijfers onderstrepen de economische waarde en internationale reputatie van de Nederlandse paardensector. Het is in het publieke belang om dit ecosysteem te borgen en onnodige risico's voor welzijn, veiligheid en continuïteit van hoogwaardige paardenhouderij te voorkomen.

Waarom dit juist bij deze paarden zéér grote gevolgen kan hebben

Paarden zijn vluchtdieren. Bij plotselinge of bewegende prikkels, zoals onverwachte schaduwen of geluid, schrikken ze snel. Hartslag en spierspanning schieten omhoog en het paard wil weg. Dat is geen kwestie van "moedig" of "bang", maar hoe een paard van nature werkt. Onderzoek laat zien dat een nieuw, onverwacht beeld (bijvoorbeeld een plots openklappende paraplu) direct sterke schrikreacties geeft. Als zo'n reactie verkeerd uitpakt, kan dat ernstig letsel veroorzaken bij paard of mens.

Windturbines geven precies dit soort prikkels: draaiende wieken, zoevend geluid en periodieke schaduwflikkering. Daarom adviseren vakrichtlijnen om voldoende afstand te houden tot ruiterpaden en paardenbedrijven.

Die schrikreactie vergroot het risico op ongelukken in de wei. Paarden kunnen in paniek langs de afrastering rennen, uitglijden of ergens tegenaan botsen. Dat leidt in de praktijk tot pees- en gewrichtsblessures. Studies naar ongevallen bij paarden bevestigen dat schrik- en stressmomenten in de weide een belangrijk deel van de letsels verklaren.

Voor dracht en vruchtbaarheid is rust en voorspelbaarheid extra belangrijk. Stresshormonen kunnen bij zoogdieren de voortplanting verstoren. Vakliteratuur over paarden beschrijft dat stress de kans op dracht verminderen kan en dat je prikkels tijdens dekken, vroege dracht en rond het veulenen zo veel mogelijk moet beperken.

Er zijn ook experimenten die laten zien dat acute stress bij laat-drachtige merries het veulenen kan vervroegen. Dat toont hoe gevoelig de merrie in die fase is. In het begin van de dracht is de hormonale balans juist heel kwetsbaar. Verstoring in die periode vergroot de kans dat een vroege dracht alsnog verloren gaat. De oorzaken van zulke vroege verliezen zijn vaak meerdere tegelijk, maar de les voor beleid is duidelijk: voorkom extra stress in deze kritieke perioden.

Paarden verschillen onderling in karakter en gevoeligheid; een deel daarvan is erfelijk. In de sport en fokkerij van mijn client wordt juist geselecteerd op alertheid, energie en snelle reactie, omdat die eigenschappen nodig zijn voor topprestaties. Daardoor zijn topfokmerries en jonge sportpaarden gemiddeld gevoeliger voor prikkels dan het beeld van een rustig manege of recreatie paard doet vermoeden. Deze paarden kun je vergelijken met Ferrari's. Ze hebben topgenetica, een lichaam dat heel precies is afgesteld en gedrag dat nodig is voor topprestaties. Dat betekent ook dat ze weinig

kunnen hebben van storende prikkels in hun omgeving. Onvoorspelbare bewegende schaduwen, het terugkerende zoevende geluid van wieken en drukte door bouw en onderhoud zijn precies de dingen die je op zo'n bedrijf wilt vermijden. Dat is niet zomaar een gevoel: onderzoek naar gedrag en voortplanting bij paarden ondersteunt dit.

Verplaatsing van het bedrijf Stal Vermulst was hoogstnoodzakelijk

Mijn cliënt investeert fors in de opbouw van een hoogwaardige paardenhouderij met internationale focus. Deze investeringen staan niet op zichzelf: het bedrijf moet de oude locatie verlaten ten behoeve van een maatschappelijk noodzakelijke woningbouwontwikkeling. Sinds 2021 is daarom doelgericht gezocht naar een vervangende vestigingslocatie die rust, voorspelbaarheid en veiligheid kan waarborgen voor fokmerries, veulens en jonge sportpaarden. Die zoektocht heeft zich uitgestrekt over Midden- en Oost-Brabant en Noord-Limburg. Vele locaties zijn concreet onderzocht op geschiktheid, waarbij onder meer is gekeken naar landschappelijke inpassing, afstand tot potentiële storingsbronnen, bereikbaarheid, verkeersveiligheid, veterinaire logistiek, minimaal 20ha grond voor eigen opfok en voedselproductie (hooi en stro) en een goed vestigingsklimaat voor veilige opfok van de paarden. Na een lange en zorgvuldige selectie is de locatie aan de Schootsedijk 30 gevonden, die aan de zwaarwegende eisen van een topfok- en sportpaardenbedrijf voldoet. De verwerving van de locatie vergde intensieve en langdurige onderhandelingen met de vorige eigenaar. De planning is erop gericht om medio 2026 alle bedrijfsactiviteiten volledig te hebben geconsolideerd op de nieuwe locatie, waarna de oude locatie kan worden opgeleverd ten behoeve van de woningbouwontwikkeling.

Economische gevolgen en bedrijfscontinuïteit

Het aanwijzen van het bedrijfsperceel als zoekgebied voor windturbines brengt, naast de beschreven welzijns- en veiligheidsrisico's, ook een aanzienlijk risico op economische schade met zich mee. Schrik- en vluchtgedrag vergroten de kans op letsel en veterinaire kosten in de weide en rondom de stallen. Chronische stress en vermijdingsgedrag kunnen prestaties en fokresultaten aantasten, met directe invloed op de waarde van fokmerries en jonge sportpaarden. Bovendien ligt reputatie- en transactieschade op de loer (afhakende kopers, annuleringen, hogere verzekeringspremies). Gezien de aard en het niveau van dit bedrijf kan de optelsom van deze factoren het voortbestaan van de onderneming bedreigen. Het is daarom noodzakelijk dat voorafgaand aan verdere planvorming een bedrijfsspecifieke effecttoets wordt uitgevoerd, inclusief een analyse van het economische schaderisico, waarin dierenwelzijn en bedrijfscontinuïteit als zelfstandige criteria worden meegewogen.

Afsluiting

Wij verzoeken u daarom om het perceel van mijn cliënt uit het zoekgebied te halen, dan wel de visie zodanig aan te passen dat rond hoogwaardige paardenhouderijen met fokmerries en veulens een uitsluitingszone of strikte randvoorwaarden gelden. Indien u dit niet op voorhand kunt vastleggen, verzoeken wij minimaal om een expliciete ondergrens aan afstand en een verplichte locatie-specifieke risicobeoordeling waarin schaduwflikkering, geluid (inclusief laagfrequent), zichtbaarheid en bouwhinder integraal worden betrokken, met het welzijn en de veiligheid van paarden als zelfstandige afwegingsfactor. Dit sluit aan bij de wetenschappelijke inzichten, de plicht tot een zorgvuldige belangenafweging en het behoud van een gezond vestigingsklimaat op het platteland.

Mijn cliënt hecht eraan te benadrukken dat hij de energietransitie ondersteunt, mits invulling plaatsvindt met oog voor ruimtelijke kwaliteit, dierenwelzijn en economische vitaliteit. Op deze locatie is dat evenwicht niet gewaarborgd. Wij lichten dit bezwaar graag mondeling toe en kunnen desgewenst veterinaire en gedragsexpertise aanreiken voor de verdere uitwerking.

Hoogachtend,

Strategisch Adviseur | Expert hippische ruimtelijke ordening